

LUD

Organ Spółki Wydawniczej — Wychodzi dwa razy na tydzień.

ROK IV

KURYTYBA, DNIA 8 KWIETNIA 1923.

Nr. 26.

Adres dla listów: — Curityba, Caixa Postal 155 — Adres Redakcji: Curityba, Avenida: Dr. Jayme Reis 115. — Paraná, Brasil.

Duchowieństwo polskie w Sejmie i Senacie.

Drugi sejm nasz różni się znacznie od pierwszego. Przeważało mnóstwo ludzi inteligentnych i wykształconych. Znikło tych 123 postów ciemnych, z których 63 nie umiało ani pisać ani czytać. Dziś już niema w sejmie ani jednego, któryby nie umiał czytać i pisać. Ta szczęśliwa i błoga zmiana to zasługa stronnictw narodowych, które na krótko przed rozwiązaniem pierwszego sejmku wniosły to prawo i mimo sprzeciwu socjalistów i radykalnych ludowców, zwyciężyły. W obecnym sejmie zasiada mnóstwo prawników, adwokatów, sędziów, dziennikarzy i bardzo wielu nauczycieli, o czym już poprzednio pisaliśmy. Jeszcze lepiej przedstawia się sprawa w senacie. Mamy w nim wielu ludzi o najwyższym wykształceniu, co wyjdzie niewątpliwie na użytek i chwałę ojczyzny. I choć socjaliści senatorowie kpią ze senatu i poniżają go, bo izby wyższej sobie nie życzyli, to jednak senat swoje zrobi i wiele błędów sejmku naprawi, zwłaszcza, że przewodniczy mu tak zasłużony i mądry marszałek jak Wojciech Trąmpczyński.

LICZBA KSIĘŻY W SEJMIE I SENACIE I ICH PRZYNALEŻNOŚĆ DO STRONNICTW POLITYCZNYCH.

Liczną tę inteligencję w sejmie i senacie uzupełniają księża posłowie i senatorowie. W dawnym sejmie było 38 księży posłów, obecnie zasiada w sejmie 14 księży, a 8 w senacie, razem 22.

Pozatem w partiach mniejszości narodowych mamy 3 księży jeszcze. Liczba 38 księży w pierwszym sejmie była stanowczo za wielką, lecz wybór ich (często krótko niektórym narzucono) da się wytłumaczyć pośpiechem wyborczym do pierwszego sejmku i brakiem ludzi inteligentnych i dostatecznie wyrobionych.

Zatem obecni duchowni w liczbie 22 są najlepsi i wybrani z wybranych, a w sejmie i senacie wprost konieczni, i biadaby było bez nich Kościołowi katolickiemu w Polsce. Ogół bowiem inteligencji świeckiej w sejmie i senacie, chyba z wyjątkiem posłów z Wielkopolski, posiada za mało wykształcenia religijnego i mało także zmysłu prawnokościelnego i politycznego. Nie podobna więc takim ludziom powierzyć układu konkordatowego z Kościołem.

Wedle stronnictw w sejmie do Związku Ludowo-Narodowego należy 4 księży, do Klubu Chrześcijańsko-Narodowego również 4 a 6 do Chrześcijańskiej Demokracji.

W senacie do Związku Ludowo-Narodowego należy 2, do Klubu Chrześcijańsko-Narodowego 2, a 4 do Chrześcijańskiej Demokracji.

STANOWISKO POLSKICH KSIĘŻY W SEJMIE.

Było bardzo trudne. Spotkali się bowiem już w pierwszym sejmie z ruchem antychrześcijańskim u socjalistów i z wybuchającym bezwzględny ruchem ludowym. Socjaliści, od najwybitniejszych poczynając, a skończywszy na ostatnim robociarzu, wierzyli

święcie, że chrześcijaństwo już swą rolę odegrało w Polsce, że po wojnie rozpocznie socjalizm tryumfalny pochód przez świat, jak to głosili pisarze i poeci socjalistyczni Kaden, Sieroszewski, Strug-Dikstein i inni. Wszelkie przez księży podnoszone sprawy zagłuszali rykiem i osmielili doborom mocnych słów, zacierpniętych z żydowskich poetów i pisarzy tak zwanych futurystów. Pomagali im w tem dziele skrajni ludowcy z obozu Wyzwoleńców. Stapińskiego a nawet Piastowców. Takie wstępnie Stapińskiego. I tylko w Wyzwoleniu trzeba zaliczyć do szczytu bezczelności i to już takiej od widel i gnoju.

Bezczelne i obelżywe postępowanie takiego P. Kiernika (z klubu Piastowców, prezesa głównego Urzędu ziemskiego), nawet z najwyższymi dostojnikami Kościoła polskiego, przekonało duchowieństwo polskie, że musi się zabrać energicznie i bezwzględnie do obrony swej czci i wiary, bo nawet postawie narodowych stronnictw nie mogli sprostać tej powodzi obelg i ordynarności. Przeciwnicy byli tem niebezpieczniejsi, że każdy z nich przysięgał na swą prawowierność katolicką i umiłowanie Kościoła, a lżył całe duchowieństwo bez wyboru; wielu z tych postów, niby chrześcijańskich i wysoce katolickich, zawieszało po pokojach obrazy Matki Boskiej Bronowickiej i różne uproszone błogosiawieństwa papieskie, aby tylko usnąć i oszukać biedny lud polski. Okazało się, że szanujący się ksiądz nie mógł być członkiem żadnego ze stronnictw ludowych, bo i stronnictwo Piastowców nawet musiał opuścić

ksiądz Kotula, skoro stronnictwo to, oświadczyło się za prostym rabunkiem dóbr kościelnych bez odwołania się do Stolicy Apostolskiej. Nie księży więc winni, że niema ich w obozach ludowych (choć wielu z nich do dziś sympatyzuje z Piastowcami), ale zacięłość partyjna różnych opiekunów ludowych, którym się więcej podobały okłaski żydowsko-socjalistyczne, kiedy lżyli Kościół katolicki i jego kapłanów, niż ich przynależność do tego Kościoła. A dziś, kiedy dzielni posłowie kapłani piętnują bezwzględnie kłamstwa i nadużycia, to przeciwnikom nagle łagodność Chrystusowa się przypomniała i znowu zapominają, że i Chrystus odznaczał się odwagą owym i musiał gromić obłudników. (Chcieli walki, więc ją mają; przeszłość Kościoła katolickiego w Polsce jest nieskalana i lud polsko-katolicki zwyciężył musli.

WYBITNIEJSI KSIĘŻA SENATOROWIE.

Wśród księży senatorów do najwybitniejszych należy arcybiskup ormiański ksiądz Teodorowicz, najlepszy mówca w senacie, który stronnictwa chrześcijańsko-narodowe skupia i łączy. Obok niego wszedł do senatu ksiądz biskup krakowski Sapieha, zasłużony założyciel i kierownik księząco-biskupiego komitetu pomocy w czasie wojny. Na zaszczytnym miejscu zasiadł w pełnej mierze ksiądz Jan Albrecht, wielki organizator robotników chrześcijańskich w mieście Łodzi. Że w mieście tem bezwzględnie nie rządzą żydzi i socjaliści, lecz także głos poważny mają robotnicy chrześcijańsko-narodowi, to zasługa tego niestrudzonego kapłana. Ze

Czytelnicy „Ludu“!

Kuńczy się już powieść „Sieroty“. W kwietniu rozpoczniemy druk nowej powieści ludowej pod tytułem:

HRABIA DAMIAN.

Bohaterami tej powieści są znani na Górnym Śląsku przeciwnicy króla pruskiego Fryderyka W. hrabia Damian Galsztoccy. Starszy hrabia Damian, człowiek wieloletnie gwaltowny, zabija na polowaniu czarkę biednej węgłarki, która mu uprosiła jelenia. Ta za zemstę porzuca tuu jego własną małą córeczkę i oddaje ją cyganom. W skutku pogrzebu ojca wyprawia syna, wówczas Damian, do polowania na ciarki. Idzie więc młody Damian za cyganami przez Węgry, Turcję, Włoszczyznę i przychodzi na Urańsk do Polski. Tu na krótko polski, obdaje się krewnym przez Węgry, Turcję, Włoszczyznę i przychodzi na Urańsk do Polski. Tu na krótko polski, obdaje się krewnym przez Węgry, Turcję, Włoszczyznę i przychodzi na Urańsk do Polski. Tu na krótko polski, obdaje się krewnym przez Węgry, Turcję, Włoszczyznę i przychodzi na Urańsk do Polski.

Kto chce mieć w całości tę wspaniałą powieść niech zaraz zamawia „LUD“.

Śląska Górna wszedł do senatu ksiądz Paweł Brandys, ongi poseł i obrońca ludu polskiego w dawnym parlamencie niemieckim. Z kapłanów wielkopolskich wszedł do senatu następca ks. Wawrzyniaka — ksiądz patron Stanisław Adamski. Typowy, ściśle rozumowy i wyrachowany przedstawiciel tak zwanej zimnej wody poznańskiej, którą chłodzi rozgorączkowane głowy różnych niewczesnych polityków. Zelżony i sponiewierany przez socjalistów za swe stanowisko w sprawie monopolu tytoniowego, przepowiedział, że Polska nie będzie miała z tego przewidywa-

SIEROTY.

POWIEŚĆ Z NIEDAWNYCH CZASÓW

110
Ród Galsztoców wygasł, ale pobożni ich dzieje, klasztor i kalwarja stoją niewzruszone. Przychodziły ciężkie na nie czasy. Przez długi szereg lat nie było w klasztorze zakonników, bo ich wygnął zatarg z księciem proboszczem z Lesnicy.
Ale ponieważ lud ciągle na górę przybywał, władza biskupa przysłała wikarych, zwanych negrów, którzy klasztor zamieszkał. Tu trwała prawie pół roku.
Pierwszym z nich był ks. Ignacy Litawski, u niego Piotr Jan Hmielec, Jan Janota, Miłko, Szynkier, Halima, Filip Kita, potem Franek, Jakób Nicko i wreszcie Antoni Cyran.
Następnie na krótki czas ośledli na górę chelmski ksiądz Alkantarych, a po nich wrócił Franciszkanin i do dnia tam przebywał.
Tęgo roku na łw pielgrzymów na wielki odpust Podwyższenia Krzyża św. wzięły się nadzwyczaj liczne tłumy wędrowników. Liczno ich przed to nieśbó dnieślił wylęcać.
Którzy ludzi tu zwolali Od Ojry Przybrzegów.
Od uod Wisły, od Tetrów niebotyngielni z egów,
Gdzie smutni, Murakie Oko“ tu niebu wygładu.
Błoga halicka przeszłość pamiętając żąda By zajął znowu! Od grobu Kaszmirza Od stolicy Wójciecha, aż gdzie się zbilna Wielkopolska czerwień do matuli Josa: Słowian pol światła pańców, dziesiąta z gromadzona.

Jakże stroje, narządzi A w tej samej (wary)
Tak miłość do ojczyzny, late myśl się zarzy!
Którzy tych ludzi tu zwolali? Którzy trzyma w karności?
Ze wszystko opuścili nie dla przyjemności
Pną się tu po tych górach, po ostrych kamieniach,
A gładu unierzenia, a w ich spojrzaniach, Nie dostrzegasz, jak w ulu sawszo brzęk i prace;
Každy wie, po co przyszedł, jak zaoleści Nie zwraca
Nu dczasność uwagil Winro wszystko mozna,
To ty sprawiasz! O trzodo, gdy szczerze pobozna,
Ile ty skurbów sily, tyloa mieszcz w sobie!
A tu swiata mowcaze mysli o tym grubiel
Na jakim dworze odbylo się powiatne pielgrzymów którzy przybyli późnym wieczorem.
Najjutrz zaś rychlo rano tysiące ludu obiegły spowidnice, tylicie odprawiły drugie krzyżowa i i ubrahem co tuz to nowo nadchodziły procesje.
Ksiądz gwardjan Atanaz rozporzadzil aby mu przedstawiano przewodników procesji. Stawili się Terule. A ksiądz gwardjan pyta pierwszego wielkiego męczennika:
„Zdzedźcie mój kabanu?“ Tutaj sz, od P. szynkier.
„A czy tam wszyscy tacy, jak Wy, wiary syny?“
Ow z ukłonem powiada: Katolickie soła.
Chcą nas jakoś przerobić, nie uda się zgola!
A ząd? pyta ojciec owieka szcuplejszego

Paterku, od Hulezyna olomunieckiego. A trzeci ząd? „A myobmy Jod Lopolio miasta“.
Rozmowa o gwardjana z zapytaniem wzwala
Co powial, to narzecz! Takie mając zdanie
Z jakąś miłą chciwością powtarza pytanie
Mówiąc: „A wy?“ „A ja baj jestem baj z Głogówia.
A przyzjęo nos baj wielu w ta święta wędrowka“
„Dobrze tak, moje dzieci! Wy ząd, przyjacielu?“
„Juch psysy! Jod Holesna, a nos ty tu wielu!“
„Dalej Wy?“ „Ja przywiędmiem wiekom kompanijem
Z Bytonia górniego, a podwiele żyjem Poal dem jom tyn tylko w zyciu mion uocobem!“
„Płknie, dobrze! rzeki z mitym gwardjan uśmiechem;
„Jukoz Wy?“ „Nos tu bundzie eloc pinył set z Wiesz wy
Nie rachując dziełona ale hioje głowy.“
„Cudna, piękna rachuba!“ smieje się ksiądz.
„Czose lubi laratu? my my od Clesytua!“
„Ci mna znos dieta moje poruczam se Panu!“
„To gor! od Trepua! Aze tmetad?“
„Anu!“
„A ja elwkeł smielny, vslyz unne hosp dnie!“
Ksiądz gwardjan rozrzuwiony temi odpowiedziami, wznoś ręce ku niebu i mówi:
„Jakie tam płknie bądze o Matko u Ciebie,
Kiedy przes bram dwanaście z wszystkich części świata
Popłyną procesja bez względu na lata,

Na ston, na pjeł, na rysy i na barwe (wary)
Z wazech narodów i żydów, dzieł, meźni stury,
Chod w rozalonych narzeczach, ale w jednym snuku“
Przyłącę się do Niebla bez granic orszaku,
By wielbił az na wielki w wędnej procesji Wielmożne sprawy boskie i dobroć Mszi. O wieczna Kalwarjo, mnogoteł w jedności!
Zienio! Matko two języki, Jar Boskiej mądrości!
W sam dzień Podwyższenia Krzyża świętego“ odbywał się główny odpust, a p mżach świętych obchodzila ogólna procesja kaplice kalwarjiakie
Najjutrz zaś odprowadzono z niemniejszą uroczystością drożki Najświętszej Maryi i anny
Ksiądz Jozef Mak zauważał się pomiedzy księżmi. Zaś matka jego, brat Franek i Góralik z żoną brali udział w obchodach.
Na podziwowanie Bogu za cudowne poklęro ane ich zyciem, az wszystkie laski domone, postawili rodz na Marków odbyć wspólną pę do św. Anny. Przy kaplicy trzeciego opudku Chrystusa Pana ubliżył se ksiądz Jozef do swiech, a oni celownie zoceli wyppytac o księży uczestniczących w procesjach
Ody się zbliży procesja, xwóre wam uwaga na księży, abyś e ich ponał Jost pomigłay uim kilku zasuga uat innych wyratających, mianowicie z tego powodu, poniewaz się gorliwie ludem polskim gromujaj.
Cbwilke potękał, az ujrano orszak księży i ludu.
„Uwatajcie teraz — mówi ksiądz Jozef. Ten pierwszy, niskiego wzrostu o wysokim czole i bystrych oczach, to ksiądz Wolnyk z Patowa, wielki

miłośnik języka polskiego i obrońca ludu.
Obok niego młody ksiądz a już zasłużony, ksiądz Rudolf Lubicki, znany z walki, szczerze i odstępca kamifskim w Katowicach.
„Za nim postępuje czcigodny wiekiem ksiądz proboszcz Kania z Powszowie, a przy jego boku pracujący ksiądz kanonik Berner z Tozku, który acz i niemieckiego rodu, lu i polski wielce kocha.
Za nim idzie ksiądz Kirchnawy, który wydał polski katechizm; wstąpił jego, to młody, ale dzielny ksiądz Gregor, obaj z jednej pochodzą parafii.
Teraz spojrzycie nieco na prawo: dwaj księża razem idący, to dwie wielkie chluby Śląska, obaj przeznaczeni kapłani, uczeni, pisań księżki przez i wierszem. Wlecie, kto on?
— Nie.
— Jeden to ksiądz Norbert Bączek, który „Górę Chelmską“ pr edycznym wierszem opisał i wiele innych teknych księzek wydał Mieczowie chlubi się nim jako rodakiem, a on z wdzięczności alicane wiersze, o starim kuciele Mieczowskiemu oddał. Miłośnik ludu wielki, ksznodzie, a doskonały, bytom szczęśliwy, ze go posiada.
— A drugi w okularach?
— To dyrektor seminarjum a zarazem poeta, ksiądz Konstanty Dawroth. Ponieważ jest urzędnikiem, prawo wiersze swoje wyduje pod przybranym nazwiskiem Czesława Lubnickiego. Lubnickiego ziemi on synem i ojawa ja nigdy nie zgnął okrywa. Napisał wiele księży uczonych po polsku i po niemiecku Wszycy go burdo powatają, nawet żąd uznaje jego zasługi.
Dziś jeszcze mało kto wie, że to on jest Czesławem Lubnickim, ale gdy się dowiedzą, tem większą otoczą go uwagą. Cing... lasy nastąpi.

nego dochodu, bo nie można monopolu przeprowadzić w Gdańsku a dopilnować go na Śląsku. I dzisiaj spełnia się to z nieubłaganą koniecznością i tak się dzieje we wielu innych sprawach.

KSIĘŻA POSELOWIE W SEJMIE.

Do najwybitniejszych należy tu książę Józef Londzin, redaktor i założony organizator Związku Śląskich katolików z Cieszyńskiego. Obok niego zasiada książę Ignacy Olszański, wielki organizator katolickiego ruchu robotniczego we Włocławku. Nad wszystkim góruje jednak ks. Dr. Lutostawski. Bez wątpienia to najlepszy mówca sejmowy i najlepiej wykształcony z posłów. Doktor teologii, prawa i medycyny, odznacza się niesłychaną bystrością i natychmiast spostrzega słabą stronę w rozumowaniu przeciwnika. Zwykle prosi o głos i zbija trafnie wywody socjalistów i różnych ludowców. To też nikt tak nie jest znienawidzony przez różnych radykałów jak ks. Lutostawski. Pochodzi ze znanej patriotycznej rodziny ziemianskiej z Łomżyńskiego, która wielu dobrych synów wydała już Polsce od dawnych czasów. Już przed wojną, jako kapłan pod imieniem Zawady wydał wiele dzieł o harcerstwie i skautyce, który potajemnie gorliwie szerzył, bo rząd carski prześladował go i nie zgadzał się, by gdziekolwiek mógł objąć posadę duchowną (za co nieobliczalny redaktor kurytybskiego „Świt” w N. 6 uczynił go „sługą carskim” i każe mu mszę świętą za cara odprawiać).

Człowiek ten nie zna spoczynku od 5-tej z rana aż do 11-tej wieczorem. Wzorowy kapłan, zaszczycony jednym z wyższych orderów papieskich, prócz pracy kościelnej poświęca się i pracy społecznej. On to przedewszystkiem z księdzem Godlewskim i wielu innymi pracownikami, przemienił Warszawę na polską i chrześcijańską. Kłopotliwie pamięta wstrętne żydowsko-socjalistyczne pochody w roku 1919, które tak często manifestowały po mieście i przed sejmem, ten mimowoli dziwił się, by to miała być stolica polskiej Polski. Dziś jest inaczej. Warszawa jest polską i narodową i chrześcijańską i piękny dowód tego dała przy ostatnich wyborach do sejmu. To skutek pracy tego gorliwego kapłana, który po ciężkiej sumiennej pracy w komisjach sejmowych, wieczory przepędza w związkach, stowarzyszeniach i na wiecach. Dalsza jego praca, aby jak najdłuższą, spędzamy się, zmienił Warszawę na prawdziwe serce Polski.

Kościół katolicki, mając dzisiaj w sejmie i senacie polskim takich obrońców, potrafi odeprzeć zarzuty i obelgi wrogów i spodziewamy się, że zabezpieczy przez konkordat swą przyszłość w naszej ojczyźnie.

W sprawie Harcerstwa Polskiego.

Ze względu na doniosłe znaczenie, jakie ma dla rozwoju młodzieży polskiej w kraju i zagranicą organizacja „Związku Harcerstwa Polskiego”, apeluję niniejszem do całego społeczeństwa polskiego o jak najskuteczniejsze poparcie tej akcji.

Zdrowie moralne i fizyczne młodzieży, jest bezsprzecznie najżywniejszą podstawą wolnego bytu narodu i niezależności państwowej.

Zrozumiało to społeczeństwo nasze w kraju, rozpoczynając intensywną akcję w tym kierunku, uświetnioną tem, że dziś „Związek Harcerstwa Polskiego” liczy około 60 tysięcy członków i jest trzecią co do liczebności organizacją skautową na świecie, po Sta-

nach Zjednoczonych Ameryki Północnej i Anglii, a pierwszą na kontynencie Europy.

„Związek Harcerstwa Polskiego” będąc obecnie największą organizacją młodzieży, pracującą nad wychowaniem dzieci i młodzieży, cieszy się ze względu na szlachetność swego celu, poparciem wszystkich władz państwowych.

Harcerstwo utrzymuje kontakt ze wszystkimi prawie organizacjami skautowymi na świecie, starając się wykorzystać do świadczenia innych organizacyj dla pogłębienia swych prac. W tym celu naprzykład urządza wycieczki harcerzy zagranicę oraz ułatwia przyjazdy skautów zagranicznych do Polski. Ze względu na propagowanie w ten sposób polskości zagranicą, akcja ta jest godna ze wszelkich miar poparcia.

Prócz kontaktu z organizacjami innych narodów, harcerstwo posiada swoje drużyny prawie we wszystkich punktach, gdzie istnieje większe skupienie Polaków.

Wszędzie harcerstwo pracuje przeciw wynarodowieniu i nad podniesieniem typu uświadomionego obywatela.

Mimo wysiłki społeczeństwa, stosunki finansowe Kraju, wyczerpanego długoletnią wojną, stoją na przeszkodzie dalszemu rozwojowi tak pięknie rozpoczętego dzieła i zmuszają harcerstwo do zwrócenia się do ofiarności Polaków za granicą o pomoc do rąk.

To też na posiedzeniu Działu Zagranicznego Harcerstwa Polskiego, odbytem w dniu 22-go listopada 1922 r. u pani Nowakowej, żony Prezydenta ministrów, zapadła uchwała, w myśl której postanowiono prosić Ministerstwo spraw zagranicznych o poparcie przez swą placówkę zagraniczną „Związku Harcerstwa Polskiego” w jego pracach.

Wywiązując się z tego miłego zadania, zwracam się do wszystkich obywateli okręgu konsularnego, z gorącą prośbą o zaznaczenie jeszcze raz swęj serdecznej łączności z Krajem.

Jestem pewny, że szczerą i szczerą polskość celu prac „Związku Harcerstwa Polskiego” znajdzie ze strony WSZYSTKICH jak największe poparcie moralne i materialne, to w formie składek członkowskich (marek polskich 12.500 rocznie) oraz ofiar jednorazowych, które prosilibym nadsyłać pod adresem Konsulatu Rzeczypospolitej w Kurytybie (Caixa Postal 33).

Konsul Rzeczypospolitej Polskiej
MISZKE

Przyp. Red. Ofiara 35000 jako wkładka członkowska jest tak nieznaczna, iż nie wątpimy, że mnóstwo kodaków złoży tę tak małą kwotę na cel tak wzniosły. Pamiętajmy, że obudzenie Kraju do zaciętej obrony Warszawy przed bolszewikami w roku 1920, to w niemałym mierze zasługa skautów-harcerzy polskich).

Wiadomości.

Z POLSKI.

WALKI NA POGRANICZU POLSKO-LITWISKIEM.

Warszawa, 28-go lutego. Dziś przybyła do Warszawy delegacja ludności polskiej z pasa neutralnego, która w Wilnie przedstawiła już władzom miejscowym sytuację lokalną. Delegacja ta korespondentowi „Gazety Porannej” zakomunikowała następujące fakty:

Po ogłoszeniu decyzji Ligi Narodów, Litwini oficjalnie wycofali się z pasa neutralnego, to jest z części im przyznanej mówiąc, że potrzebne im jest

Wilno, a nie pas neutralny. Początkowo znaczny odsetek ich stanowili Niemcy, obecnie zaś żołnierze bolszewicy, a nawet podoficerowie z oddziałów stacjonowanych w Połocku, Smoleńsku i Orszy.

Powstańcy polscy w walkach o powiat Szyrwintki utracili 14 zabitych. Były wójt Szyrwint dr. Wirbal został w okrutny sposób zamordowany wskutek denuncjacji Żydów, którzy całkowicie stoją po stronie Litwinów. — Po śmierci Wirbala długo jeszcze znęcano się nad jego zwłokami wlecząc trupa po ulicach Szyrwint i pokazując go ludności. Zwłoki wywieziono do Wolkomierza, a z tamąd do Kowna. Głównym kierownikiem akcji partyzanckiej ze strony litewskiej i faktycznym komendantem pasa neutralnego jest znany w Wilnie ks. Kuchta.

Wilno, 27-go lutego. Napady litewskie na nasze straż graniczne nie ustają. W okolicy Przelaj na odcinku Orańskim w nocy z niedzieli na poniedziałek Litwini napadli na naszą straż. To samo miało miejsce w okolicy Kolytlian na odcinku święciańskim.

Warszawa 17-go lutego. Prezes Wileńskiej dyrekcji kolejowej inżynier Landsberg w rozmowie z korespondentem „Gazety Porannej” udzielił następujących szczegółów o uszkodzeniach, których dokonali Litwini na linii kolejowej Wilno-Grodno i linia Olkinniki-Rudziszki — oświadczył p. Landsberg — znajdując się w tym stanie, że most na rzecze Mereczence, długości 67 metrów, jest wysadzony, most na rzecze Słreblu wysadzony jest pod jednym torem, pod drugim uszkodzony.

W kilku miejscach tor zatarasowano zrąbanem drzewem. Linje telefoniczne i telegraficzne całkowicie zniszczone. Na całej przestrzeni słupy siłowno. Dworzec w Olkinnikach w ostatniej chwili został spalony.

W czwartek rano wysłano kolumny robotnicze celem naprawy linii; wyruszyły również ruchome warsztaty mostowe. Prace będą się odbywały na 3 zmiany całą dobą. Włączono ruhomą elektrownię do oświetlenia terenu pracy. Linja w ciągu dwu tygodni zostanie odbudowana.

ZADŁUŻENIE POLSKI.

Warszawa, 15-go lutego. Nasze zadłużenie zmniejszyło się. W ciągu roku ubiegłego rząd polski spłacił Stanom Zjednoczonym kapitału 65,042 dolarów, procentu 1,518.568,40 dolarów; Holandji kapitału 4 milionów florenów; Francji kapitału 1.250.000 franków; Włochom kapitału około 3.200.000 lirów. Pozostałość długu na 1-go kwietnia 1923 wynosi: Stanom Zjednoczonym 184.434,339 dolarów; Holandji 14.218.686 florenów; Norwegii 16.497.517 koron; Szwecji 936.805 koron; Danii 358.849 koron; Szwajcarii 73.600 franków szwajcarskich; Francji około 912.455.000 franków; Włochom około 75 milionów lirów; Anglii 4.500 tysięcy funtów szterlingów.

W ciągu roku ubiegłego Państwo polskie nowych kredytów nie zaciągnęło.

VIVANT SEQUENTES.

Warszawa 16-go lutego. Cukrownicy polscy złożyli w Kasie Rządowej 6 milionów dolarów za cukier wywożony zagranicę. W ten sposób zwiększyli oni wydatnio zapas walut obcych w kasie państwowej.

Inaczejby stała marka polska, gdyby wszyscy przemyślnicy i kupcy polscy tak rozpoczęli.

Z KASY CHORYCH W WARSZAWIE.

Warszawa, 28-go 2. Prezesem zarządu kasy chorych w Warszawie został wybrany p. Jul. Sławacki (z Chrześcijańskiej Demokracji). Żydzi i Komuniści głosowali na kandydata Polskiej Partii Socjalistycznej Skarżyńskiego. (Przyp. Red. Widzimy, że dzięki pracy niestrudzonej ks. Lutostawskiego szereg robotników chrześcijańskich wstają w stolicy).

500 MILJARDÓW PODATKÓW W ROKU 1923.

Według obliczeń ministerjum skarbu, podatki bezpośrednie w roku 1923 wyniosą ogółem 500 miliardów marek, zaś w roku ubiegłym dały one tylko sumę 117 miliardów marek.

Z Brazylii.

Kurytyba.

Wskutek starań i zabiegów posła naszego P. Pruszyńskiego w Rio, JEGO EMINENCJA KARDYNAŁ ARCOVERDE wraz z całym duchowieństwem i przedstawicielami katolików brazylijskich zwrócił się do ministra spraw zagranicznych Dr. Feliksa Pacheco z prośbą O WNIIESIENIE PROTESTU przeciw uwięzieniu arcybiskupa Cieplaka i 17 polskich księży katolickich. Minister Pacheco odpowiedział, że już WNIOSŁ PROTEST DO LIGI NARODÓW bo Brazylija niema żadnych stosunków dyplomatycznych ani handlowych z bolszewikami.

Rezolucja naszego wiecu katolickiego w Kurytybie wysłana do dyktarza brazylijskich dnia 26-go marca drogą telegraficzną; wzmocniły one znacznie publiczny głos katolickiej Brazylii i protest rządu, za którym prócz nielicznej kolonii polskiej w Rio de Janeiro stanęła jednogłośnie liczna kolonia parańska. Praca nasza i głos nasz, nie poszły na marne. Oby tylko pomogły nie szczęśliwym kapłanom skazanym tymczasem już na śmierć; protesty mogą spowodować odłożenie względnie zmianę wyroku. Czekajmy cierpliwie co przyniesie najbliższe wiadomości telegraficzne.

W Wielki Czwartek obchodzili stolicy Stanu Parana Kurytyba 230-letnią rocznicę swego założenia.

Roku Pańskiego 1693 ustanowiono muncypium Kurytyby. W dniu tym były zamknięte urzędy muncypalne a składy były otwarte tylko do południa.

Jak donoszą z Itarare do Kurytyby, to tymczasowy most kolejowy w Itarare jest już gotowy. Jest to most drewniany zbudowany z 20 tysięcy progów kolejowych i sześć kilometrów szyn żelaznych ułożonych w 8 wielkich, bo 28 metrów wysokich filarów, po których przechodzi tor kolejowy.

W dniu 26-go marca wypróbowano wytrzymałość tego mostu i wpuszczono powoli pierwszy pociąg ciężarowy; odładowane będą przez ten most przejeżdżać i tak ustana spóźnienia pociągów ze São Paulo.

Rio de Janeiro.

Na wydziale medycznym uniwersytetu w Rio de Janeiro odegrała się straszna scena. Student medycyny João Pedro Martins zdawał egzamin lekarski. Wobec tego że nie umiał, orzekli dwaj profesorowie lekarze Barboza Vianna i Oskar Souza, że egzaminu nie zdał i lekarzem być nie może. Na te słowa student wy dobył rewolwer i pięć razy strzelił do profesorów, lecz chybił. Szóstą i ostatnią kulą strzelił sobie w głowę, raniąc się śmiertelnie.

Wśród studentów medyków w Rio zaznacza się wrzenie. Odbyły się zgromadzenia akademików, na których potępiono sposób pytania przez doktora Vianę i oświadczone się za posrzednictwem studentem Martinsem. Nawet jeden adwokat oświadczył już gotowość obrony Martina, gdyby tenże wyzdrowiał, w co bardzo wątpimy.

Studenti medycyny ustanowili „czerwoną księgę” w którą wpisują się nawet nieakademicy, którzy chcą zaprotestować przeciw postępowaniu doktora Vianę'a.

Oby się to tylko wszystko nie wyrodziło w obronę lenistwa.

Banco do Brazil ustalił cenę milrejsa złotego na 4\$965 papierowych.

Minister rolnictwa Miguel Calmon obejmie ministerjum sprawiedliwości, a jego miejsce zajmie Simões Lopes.

Od 4-go kwietnia, oia wszystkich towarów przywożonych do Brazylii będą opłacane w 60 procentach, w złotych milrejsach a 40 procent w papierowych. Następnym tego będzie większa jeszcze drożyna.

Santa Catharina.

Wobec niepowodzeń, jakich mimo wysiłków ludności, doznaje uprawa zbóż, rząd tutejszy postanowił urządzić próby uprawy bawełny. W strefie nadmorskiej gorącej, próby się udały i żniwo było wcale obfite. Ochotników do dalszej uprawy, zwłaszcza między Niemcami, znalazło się wielu.

Rio Grande do Sul

W Rio Grande ciągle gonią wojska rządowe i różne „guardas republikanas” rewolucjonistów, którzy po krótkiej wymianie strzałów znikają w lasach a po pewnym czasie znowu się ukazują. Bezsprzecznie wojska ma w swoich rękach linie kolejową, miasta i miasteczka, lecz po kampań i serrach uganiają rewolucjonistów wyrządzając na szym kolonistom ogromne szkody. Wielu już uciekło straciwszy cały dobytek a kilku wraz z rodzinami wraca do Polski.

OHYDNE MORDERSTWO.

Na kampie między Parabé i Pinhal, 16 lutni murzyn Porfirio zamordował w straszny sposób 12 letniego Alcibiаса Martinsa. Ojciec posłał małego Alcibiаса do wendy, aby przyniósł fojsę i 5\$000. Dowiedział się o tem murzyn Porfirio i towarzyszył małemu Alcibiასowi do wendy. W powrotnej drodze, na samotnym miejscu, rzucił się nagle Porfirio na chłopca; wyrwał mu fojsę i kilku ciężkimi odciął mu głowę, zabrał 5\$000 a trupa zawłokł w rosy. Tu znaleziono zwłoki; polojca pochwycoła już też małego mordercę i grozi mu ciężka kara.

Ze świata.

Niemcy

Z ZAGŁĘBIA RUHRY.

Obszar zajęty przez Francję wynosi 2800 kilometrów kwadratowych. Na obszarze tym wydobywa się 80 milionów ton węgla. Cała powierzchnia zagłębia Ruhry wynosi 330 kilometrów kwadratowych. Niezajęte obszary produkuje się 6 milionów ton węgla.

Kopalnie państwowe dostarczają jedną trzecią ogólnej ilości produkcji zagłębia. W zagłębiu Ruhry znajdują się 14.500 zakładów koksujących; z tego 14.200 znajduje się w posiadaniu Francji.

Ludność wynosi 3 i pół miliona. W obszarze pracuje 500 tysięcy górników, z czego 50 tysięcy wypada na osobę niezajętą. Większość, bo około 350 ty-

BANCO NACIONAL DO COMMERCIO

ROK ZAŁOŻENIA 1915 - CENTRUM W PORTO ALEGRE
 Kapitał Zakładowy 25,000,000 - Rezerwy 19,417,280\$050
 SIEDZIBA FILJI W KURYTYBIE, WE WŁASNYM GMACHU:
 Rua 15 de Novembro N 41 - Róg ulicy Mar. Floriano
 Adres dla telegramów: • BANMERCIO • -
 Caixa Postal 136

Posiada 53 filij w najświetniejszych miastach stanu Rio Grande do Sul, 8 w stanie Santa Catharina: we Florianopolis, Joinville, Blumenau, Lages, Itajaj, Porto União, Laguna i Brusque.

5 w stanie PARANA: W KURYTYBIE, Ponta Grossa, Rio Negro, Paranaíba i Guarapuava.

2 w stanie Mato Grosso: w Corumbá i Campo Grande.

Pracuje za pomocą rozległej sieci korespondentów w kraju i zagranicą. Potrąca weksle i czek w walucie krajowej i zagranicznej.

Udziała pożyczek, skupuje i sprzedaje waluty.

Wstawia nakazy płatnicze listownie, czekami lub telegraficznie do wszelkich miejscowości w kraju i zagranicą.

Zajmuje się ściąganiem długów handlowych.

Przyjmuje wkładki na rachunek bieżący (conta-corrente), za wypowiedzeniem i na stały termin, płacąc korzystne procenty.

Utrzymuje osobny oddział władek ludowych, uznany przez Rząd Federalny, dla drobnych przemysłu, przyjmując wkładki od 21\$000 do wysokości 5,000\$000, wypłacając zaś do wysokości 1,000\$000 tygodniowo bez poprzedniego wypowiedzenia.

Przyjmuje kosztowności, walory, police i t. p. celem przechowania, na co przeznaczony jest obszerny i mocny dom pewny.

Zajmuje się ściąganiem rachunków i należności z urzędów starobowych, federalnych, stanowych i municyjalnych; zakładów fabryk, handli i t. p.

Dr. MIROSLAW SZELIGOWSKI

BYŁY ASYSTENT KLINIK EUROPEJSKICH.

LEKARZ I OPERATOR

KURYTYBA - RUA S. FRANCISCO N. 25.

Leczy podług najnowszych sposobów. WYKONUJE WSZELKIE OPERACJE CHIRURGICZNE.

Chorych zamieszcowych przyjmuje na leczenie i pobyt w klinice. Dokonuje badań i leczy promieniami Roetgena. Posiada własne laboratorium do badań chemicznych i mikroskopowych oraz do badań krwi na choroby ukryte.

ZAMIEJSCOWYM UDZIELA INFORMACJI LISTOWNIE

"A VENCEDORA"

FABRYKA KARMEŁKÓW I CUKIERKÓW W NAJLEPSZYCH GATUNKACH I W PAPIERKI OWIJANYCH:

Malinowych, kokosowych, miętowych, cytrynowych, ananasowych, truskawkowych, bananowych, mlecznych i dużo innych

Prócz tych mam inne jeszcze gatunki specjalne, nowego formatu, które w każdej chwili można nabyć po cenach bardzo przystępnych.

Upraszam Szan. Rodaków o łaskawe przekonanie się o tem, że są najtańsze i najlepsze w Kurytybie

Franciszek Łachowski

CURITYBA - Rua Cabral N 53 - PARANA

KOLONJA Cel QUEIROZ

(Amola Faca)

Przeprowadza parcelacje i udziela informacji:

WŁADYSŁAW RADECKI - GUARAPUAVA - PARANA

Na kolonii BREGIM W RIO GRANDE DO SUL udziela informacji bliższych p. BOLESŁAW WENCLEWSKI W BARRO

Najlepszy środek od reumatyzmu

REUMATOL

DOSTAC MOŻNA W

APTECE POLSKIEJ

Rua 15 de Novembro 5 - Kurytyba.

Chcecie kupić tanio?

NACZYNNIA PORCELANOWE, ŻELAZNE, NARZĘDZIA ROLNICZE, FARBY, OLEJ, DROBNE RZECZY, SZKO DO OKIEN i t. d. - ŻELAZO W SZTABACIL.

Kupujcie tylko

W CASA VERMELHA

Rua José Bonifacio N. 15.

Niemieckie farby „BAYER“

dla użytku domowego celem farbowania wełnianych, bawełnianych i jedwabnych materiałów sprzedaje się we wszelkich kolorach i kolorach w sklepie

„Carlos Luhm“

TRAVESSA MARUMBY N. 77 - RÓG RUA RIACHUELO N. 62 - CURITYBA - PARANA

BACZNOŚĆ KOLONIŚCI!

Cegielnia i Fabryka Dachówek

w Thomas Coelho

STACJA KOLEJOWA BARIGUY (PARANA)

poleca cegły wszelkiego rodzaju, dachówki zarówno francuskie jak i inne.

Cegielnię tę, dawniej własność p. Jana Wozniaka nabyła spółka polska p. p. Jana Filipaka, Józefa Rogoła i innych. Objęta zamawiających rzetelna, transporty, wyrobów staranne. Nadsłaniany, że dachówkę francuską cegielni z Thomas Coelho wyszczególniono na przedwstępnej wystawie w Kurytybie.

CASA IDEAL

CURITYBA - RUA JOSÉ BONIFACIO N 9 - PARANA
 W pobliżu Katedry

Przybywając do Kurytyby nie omiatajcie odwiedzić naszego sklepu obuwia. Ponieważ posiadamy własną fabrykę obuwia, jesteśmy w stanie obsłużyć każdego fregaza wedle gustu i życzenia.

Prócz obuwia najrozmaitszego gatunku prowadzimy także wszelki skład połozoch, guz, farb, szawaksów i cholewek.

Zwracamy uwagę, że we fabryce wszelkie ceny na obuwie są o wiele tańsze, niżli w poszczególnych sklepach, należnych od fabryk.

KORZYSTAJCIE Z OKAZJI!

Silę Herkulesa

dodaje piwo z browaru

ATLANTICA

przewyższające wszystkie inne.

CURITYBA

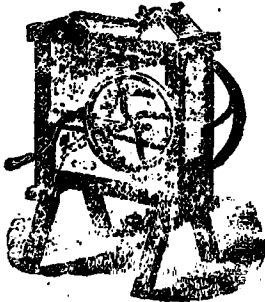
CAIXA POSTAL 140

Casa Metal

CURITYBA

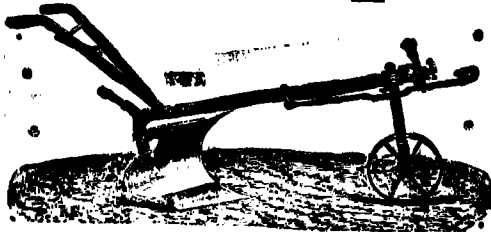
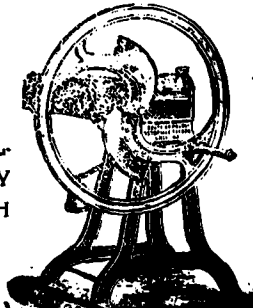
RUA 15 DE NOV. 44

Jose Hauer Junior & Cia.

Pługi, Bron i Maszyny Rolnicze

NADESZEY ŚWIEŻO WIELKIM WYBORZE. .... WYROBY RUDOLF SACK I INNYCH FABRYK. ... TANIO DO NABYCIA.

Fabryka Cukierków

„AURORA“

JÓZEFA KULI

Wyrabia cukierki w najlepszych gatunkach i karmelki owinięte w papier (balas) we wszystkich odmianach.

Ulica Martim Affonso N. 16
 CORITYBA, PARANA, BRASIL

Szkola kroju i szycia!

M. SOBAŃSKIEJ

Wyuczam panny kroju i szycia podług systemu francuskiego i angielskiego, gotowa nauka prasowania i modelowania. Panny z kolonii mogą zostać całodziennie utrzymanie przy szkole.

Ulica Mar. Floriano Peixoto N 233
 CURITYBA - PARANA.

Podaję do wiadomości Szanownych Rodaków, że z dniem 5-go lipca otworzyłem przy ulicy São Francisco N. 56 (esquina rua Barão do Serro Azul) w Kurytybie

Gospodę Polską

w której Szanowni Rodacy znajdą za umiarkowaniem wynagrodzeniem wygodnie urządzone pokoje i kuchnię smaczną i zdrową. - Przyjmuję stałych stołowników za umiarkowaniem wynagrodzeniem.

BEZPŁATNA KAPIEL GORĄCA I ZIMNA

Artur Gosławski

KOLONIZACJA

Na nowej bardzo kwitnącej kolonii „Bom Sucesso“ sprzedaje się pierwszej klasy ziemię herwalowu i bardzo urodzajną ziemię do sadzenia.

Kolonja „Bom Sucesso“ jest węzłem łączącym drogi Florianopolis - Blumenau - Timbo-Itayopolis - Mafra.

Nadto są do sprzedania: Fazendy 50 alkrowe, 100 alkrowe i 200 alkrowe. Każda fazenda ma kamp, herwa mate i ziemię uprawną. - KUPUJCIE!

Bliższych informacji udziela agencja kolonizacyjna.

Germano Ortel
 Itayopolis, Estação Mafra, Santa Catharina.

JACEK DROMLEWICZ

LEKARZ - DENTYSTA.

Zęby sztucznie z podniebieniem i bez podniebienia w złocie i kauczuku. Płombowanie, wyjmowanie zębów bez bólu. Robota pierwszorzędna. CENY PRZYSTĘPNE.

Curityba - Rua Riachuelo N. 8